

Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju MISIJA NA KOSOVU

Stub III (OEBS) Izveštaj 04/2007 o nadgledanju Skupštine Kosova 23. jula 2007. – 23. septembra 2007.

Rezime

U toku perioda razmatranja, Tim Jedinstva je izveštavao Skupštini u pogledu nastavka razgovora o rešavanju statusa. Članovi Tima Jedinstva su izjavili da oni neće prihvatiti nikakvo dalje odlaganje rešavanja statusa i da SAD i većina zemelja EU-a su nastavili da podržavaju obuhvatan predlog gosp. Marti Ahtisarija o statusu. Oko četrdeset članova Skupštine je govorilo tokom debate i potvrdilo njihovu podršku Timu Jedinstva.

Premijer i Ministar za Obrazovanje su se obratili Skupštini kao odgovor interpelacije podnete od strane parlametarne grupe ORA. Premijer je odgovorio interpelaciji u pogledu procedure poziva za tender za davanje dozvole drugom operatoru mobilne telefonije, dok je Ministar za Obrazovanje odgovorio na interpelaciju u vezi implementacije reforme petog razreda u osnovnim školama.

Skupština je u načelu usvojila Nacrt zakona o pravima i dužnostima poslanika, koja ima za cilj da reguliše status, imunitet i nadoknade poslanika Skupštine kao i inkompatibilnost njihovog mandata sa ostalim funkcijama u javnom i privatnom sektoru.

Skupština je uspostavila *ad hoc* komisije za izbor članova za Bord RTK-a i Savet Nezavisne Komisije za Medije (NKM). U saglasnost sa Zakonom o RTK-u i Zakonu o NKM, *ad hoc* komisije su sačinjene od jednog predstavnika iz svakog političkog entiteta predstavljenog u Skupštini.

1. Istorijat

Ovaj pedeset treći izveštaj o nadgledanju je napisan u skladu sa smernicama Unmikovog stuba III za izgradnju institucije (OEBS) za nadgledanje Skupštine Kosova koje datira od 26. novembra 2002. i zasnovano je na usaglašenosti sa revidiranim Poslovníkom usvojenim na kraju plenarne sednice održane 20. maja 2005. god., i izmenjenog na plenarnoj sednici 1-2. juna 2006.

U toku perioda izveštavanja, Skupština je održala četiri plenarne sednice, dana 27./31. jula, 30. jula, 27. avgusta i 14./17. septembra kao i dva redovna sastanka Predsedništva, 20. avgusta i 6. septembra. Svih 10 komisija i Podkomisija za ljudska prava, polnu ravnopravnost, javne peticije i žalbe su održali sastanke u toku perioda izveštavanja. Stub III (OEBS) je nadgledao plenarne sednice i sastanke Predsedništva, kao i 22 od 39 sastanaka komisija i jedno javno saslušanje.

2. Pregled

Plenarnim sednicama Skupštine održanim 27. i 31. jula predsedavao je predsednik Skupštine Kolë Berisha (LDK) i član Predsedništva gosp. Naim Maloku (AAK)

- Na plenarnoj sednici održanoj 27. i 31. jula bilo je prisutno sedamdeset i dva 75 članova Skupštine.
- Glavne tačke dnevnog reda Plenarne sednice održane 27. i 31. jula :
 - Pitanja Vladi za usmene odgovore
 - Interpelacija od strane ORA premijeru (vidi niže prvi odeljak pod “Interpelacija”.)

- Prvo razmatranje Nacrta zakona o materijalnoj podršci porodicama dece sa trajnim ograničenim sposobnostima
(Nacrt zakona je u načelu usvojen sa 63 glasa “za” i 7 glasova “protiv”.)
- Drugo razmatranje Nacrta zakona o ličnim kartama
(Nacrt zakona je usvojen sa 63 glasa “za” i 5 glasova “protiv”.)
- Drugo razmatranje Nacrta zakona o ilegalnoj izgradnji
(Nacrt zakona je usvojen sa 50 glasa “za” i 5 “protiv”.)
- Rasprava o ilegalnim kolektivnim izgradnjama od strane Vlade Srbije u severnom delu Mitrovice
(gosp. Ramadan Kelmendi (LDD), kao sponzor debate, dao je uvodnu izjavu, praćen ministrom za sredinu i prostorno planiranje, predstavnicima parlamentarne grupe, nekoliko drugih članova i završnom izjavom gosp. Kelmendija. Izjava predložena od strane gosp. Kelmendija nije izglasana usled nedostatka kvoruma.)
- Razmatranje preporuke Komisije za pravna, zakonodavna i pitanja Ustavnog okvira vezane za postavljanje jednog člana, imenovanog od strane Kancelarije javnog tužioca, u Upravnom odboru Instituta za pravosuđe Kosova.
(Tačka je odložena usled nedostatka kvoruma.)

Plenarnom sednicom Skupštine Kosova od 30. jula predsedavao je predsednik Skupštine Kolë Berisha (LDK) i član Predsedništva gosp. Xhavit Haliti (PDK).

- Osamdeset jedan član Skupštine je prisustvovao na Plenarnoj sednici od 30. jula.
- Glavne tačke dnevnog reda Plenarne sednice od 30. jula:
 - Rasprava o nastavljanju razgovora u vezi utvrđivanja političkog statusa Kosova.
(Na početku rasprave, svi članovi Tima Jedinstva su dali izjave, praćene šefovima parlamentarnih grupa, opširnomo plenarnom debatom i zaključnim izjavama svih članova Tima Jedinstva.)

Plenarnom sednicom Skupštine Kosova od 27. avgusta predsedavao je predsednik Skupštine Kolë Berisha (LDK) i član Predsedništva gosp. Sabri Hamiti (LDK).

- Šezdeset pet članova Skupštine je bilo prisutno na Plenarnoj sednici održanoj 27. avgusta.
- Glavne tačke dnevnog reda Plenarne sednice održane 27. avgusta :
 - Pitanja Vladi za usmene odgovore
 - Prvo razmatranje Nacrta zakona o izmeni i dopuni Zakona o putevima br. 2003/11
(Nacrt zakona je usvojen u načelu sa 67 glasa “za” i nijednim glasom “protiv”.)
 - Prvo razmatranje Nacrta zakona o organizaciji institucija katastra
(Nacrt zakona je odbijen sa 25 glasova “za” i 30 glasova “protiv”.)
 - Prvo razmatranje Nacrta zakona o proceni uticaja na životnu sredinu
(Nacrt zakona je usvojen u načelu sa 61 glasom “za” i 6 glasova “protiv”.)
 - Razmatranje Izveštaja Kancelarije regulatora energije za 2006.
(Izveštaj je usvojen sa 47 glasova “za” i 8 glasova “protiv”.)
 - Razmatranje preporuka u pogledu transfera novčanih sredstava Kancelariji regulatora energije.
(Preporuka je usvojena sa 50 glasa “za” i 18 glasova “protiv”.)
 - Razmatranje Nacrta Rezolucije predložene od strane Komisije za privredu, trgovinu, industriju, energiju, transport i komunikacije u vezi rudnika “Trepča/Trepča”
(Tačka je odložena na zahtev Komisije.)
 - Razmatranje preporuke Komisije za pravna, zakonodavna i pitanja Ustavnog okvira u pogledu imenovanja jednog člana, naimenovanog od strane Kancelarije javnog tužilaštva, u Upravnom Odboru Pravosudnog Instituta Kosova.
(Imenovanje je usvojeno sa 55 glasova za i 12 glasova protiv.)

Plenarnom sednicom Skupštine Kosova od 14. i 17. septembra predsedavao je predsednik Skupštine Kolë Berisha (LDK) i član Predsedništva gosp. Gazmend Muhaxheri (ORA).

- Osamdeset tri i 78 članova Skupštine su bili prisutni na plenarnoj sednici od 14. i 17. septembra.
- Glavne tačke devnog reda Plenarne sdnice od 14. i 17. septembra:
 - Pitanja Vladi za usmene odgovore
 - ORA interpelacija za ministra za obrazovanje, nauku i tehnologiju (Vidi niže drugi odeljak pod “Interpelacija”.)
 - Prvo razmatranje Nacrta zakona o strateškoj proceni životne sredine (Nacrt zakona je usvojen u načelu sa 62 glasa “za” i jednim glasom “protiv”.)
 - Prvo razmatranje Nacrta zakona o vanparničnom postupku (Nacrt zakona je usvojen u načelu sa 53 glasa “za” i 2 glasa “protiv”.)
 - Prvo razmatranje Nacrta zakona o izvršnom postupku (Nacrt zakona je usvojen u principu sa 60 glasa “za” i dva glasa “protiv”.)
 - Prvo razmatranje Nacrta zakona o parničnom postupku (Nacrt zakona je usvojen u principu sa 59 glasa “za” i 4 glasa “protiv”.)
 - Prvo razmatranje Nacrta zakona o pravima i dužnostima članova Skupštine (Nacrt zakona je usvojen u načelu sa 72 glasa “za” i jednim glasom “protiv”.)
 - Drugo razmatranje Nacrta zakona o hrani (Tačka je odložena na zahtev funkcionalne komisije)
 - Drugo razmatranje Nacrta zakona o izmeni i dopuni Zakon o drumskom saobraćaju br. 2004/1 o drumskom saobraćaju (Nacrt zakona je usvojen sa sa 66 glasa “za” i nijednim glasom “protiv”.)
 - Razmatranje predloga datih od strane političkih partija predstavljenih u Skupštini u pogledu imenovanja članova *ad hoc* Komisije za selekciju člana Borda RTK (Imenovanje članova je usvojeno većinom glasova “za” i nijednim glasom “protiv”.)
 - Razmatranje predloga datih od strane političkih partija predstavljenih u Skupštini u pogledu imenovanja članova *ad hoc* komisije za selekciju članova Nezavisnog odbora za medije (Imenovanje članova je usvojeno sa većinom glasova “za” i nijednim glasom “protiv”.)
 - Razmatranje preporuka u pogledu transfera novčanih sredstava u Ministarstvu za poljoprivredu, šumarstvo i ruralni razvoj (Preporuka je usvojena sa 56 glasova za i 7 protiv.)
 - Razmatranje polugodišnjeg izveštaja za fiskalnu 2007 godinu (Predsedavajući Komisije za budžet Naser Osmani (LDK) dao je uvodnu izjavu, praćen od strane ministra za finansije i privredu Haki Shatri, predstavnicima parlamentarne grupe i nekoliko ostalih članova.)
 - Razmatranje predloga Vlade u pogledu imenovanja jednog člana Upravnog odbora Centralnog bankarskog autoriteta (Imenovanje je usvojeno sa 50 glasa “za” i 4 “protiv”.)

3. Parlamentrane prakse i rad na sednicama Skupštine

Dnevni red

- Na početku Plenarne sednice od 27. jula, predsednik je najavio da su tri predloga za izmenu dnevnog reda podneta *pismeno* pre sednice u skladu sa pravilom 23.2. On je naveo da su parlamentarna grupa PDK, Komisija za poljoprivredu, šumarstvo, ruralni razvoj okolinu i prostorno planiranje i Komisija za bezbednost dali predloge da se doda debata o požarima u dnevnom redu Plenarne sednice. On je stavio na glasanje tri predloga, pošto su imali isti cilj, što je usvojeno sa većinom glasova “za” i nijednim glasom “protiv”.
Na početku Plenarne sednice održane 27. avgusta, u korist LDD, gđa. Besa Gaxheri je *usmeno* predložila da bi Skupština trebala doneti odluku na dan te sednice da naredi svim javnim

institucijama na Kosovu da unesu u njihovim prostorijama portret pokojnog predsednika Ibrahima Rugove kao znak poštovanja njegove ličnosti. Ona je insistirala da se njen predlog stavi na galasanje na sednici o kojoj je reč. Predsednik Skupštine je odgovorio da bi ona trebala da podnese njen predlog u saglasnosti sa Poslovníkom. Na istoj sednici, posle izjave gđe. Gaxheri, gosp. Gjergj Dedaj (za integraciju) je tražio reč i data mu je reč. On je naveo da je želeo da pokrene pitanje u vezi parlamentarnih i opštinskih izbora koji su najavljeni da se održe u novembru. On se dalje žalio da su male političke partije bile isključene iz procesa donošenja odluke u vezi izbora i dodao da bi se prema njima [malim partijama] prednost trebala dati statusu Kosova i da bi se sa izborima trebalo baviti posle utvrđivanja statusa. U toku njegove diskusije, njegov mikrofón je bio automatski isključen pošto je prešao vremensku granicu od dva minuta za diskusiju u vezi dnevnog reda, i predsednik Skupštine je nastavio sa sledećom tačkom dnevnog reda ne dozvoljavajući gosp. Dedaju da završi diskusiju.

Na Plenarnoj sednici od 14. septembra, nije dat nijedan predlog pismeno ili usmeno za izmenu dnevnog reda.

Nova pravila 23.1-2 predviđaju da “Predsedništvo priprema predlog dnevnog reda za Plenarnu sednicu Skupštine koji odmah stavlja na raspolaganje članovima Skupštine. Na početku plenarne sednice ovaj predlog dnevnog reda smatraće se usvojenim, osim ako jedna ili više parlamentarnih grupa, ili šest (6) poslanika Skupštine podnose predsedniku amandman u pismenom obliku, koji se stavlja na glasanje.” Suprotno predlogu gđe. Gaxheri da se izmeni dnevni red Plenarne sednice 27. avgusta, tri gorenavedena predloga za izmenu dnevnog reda Plenarne sednice od 27. jula su izvršena u skladu sa novim pravilima. Otuda, nije bilo nikakvih kršenja proceduralnih pravila što predlog gđe. Gaxheri nije stavljen na glasanje. Prema diskusiji gosp. Dedaja, nije bilo jasno da li je želeo da da predlog za izmenu dnevnog reda Plenarne sednice od 27. avgusta ili političku izjavu. Pravilo 22.7 ne predviđa da “diskusija o dnevnom redu ne traje više od (2)minuta”, ipak, ova odredba se ne može tumačiti kao izolovana već u kontekstu odredaba 23.1-2 o pripremanju dnevnog reda. Otuda, preduslov za člana da bi se dozvolio da usmeno predstavi njegove/njene amandmane na dnevni red Plenarne sednice jeste da podnese iste amandmane pismeno pre sednice i da ima podršku od najmanje petoro dodatnih poslanika, kao što se zahteva pravilom 23.2, inače dnevni red se smatra usvojenim. Gosp. Dedaj nije podneo pismeno predlog za izmenu dnevnog reda, tako da činjenica što mu nije bilo dozvoljeno da završi diskusiju, nije predstavljala proceduralno kršenje. Ako gđa. Gaxheri i gosp. Dedaj žele da predstave pitanja za diskusiju u Skupštinu, oni to mogu učiniti koristeći pravilo 6.5, shodno čemu “Predsedništvo će obezbediti da se svaka sadržajna mocija podržana od 6 ili više poslanika uvrsti u dnevni red plenarne sednice Skupštine u toku tronedeljnog rada, od dana dobijanja podrške, o čemu odlučuje Skupština.”

Proceduralni predlog

- Na početku Plenarne sednice od 27. jula, gosp. Xhevat Bislimi (PDK) je tražio reč navodeći da je želeo da pokrene proceduralni predlog. On je pokrenuo proceduralni predlog za prekidanje sednice predlažući da bi članovi Skupštine trebali biti u Junik (opština Dečan/Dečane) da bi odali poštu palom borcu OVK Edmondu Hoxhe, čiji je spomenik podignut u Juniku tog dana, umesto na Plenarnoj sednici. Predsednik Skupštine je stavio na glasanje predlog za prekid sednice za 31. juli, koji je usvojen sa 25 glasova “za” i jedan glas “protiv”.
Ovo je bilo u saglasnosti sa pravilom 30.1-2 koji predviđa “na svim plenarnim sednicama, poslaniku se daje pravo da iznese proceduralne predloge za odlaganje sednice. Predlog za odlaganje sednice zahteva neposredno glasanje, bez debate.”

Red na sastancima Skupštine

- Na sastanku od 20. septembra Komisije za prava i interese zajednica, predsedavajući Randel Nojkic (SLKM) je obavestio Komisiju da je savetnik pravne kancelarije pri UNMIK- u uputio komentare Skupštini zahtevajući ponovno razmatranje Zakona o ličnom imenu i Zakona o

ličnom broju. On je dalje komentarisao da je Skupština usvajala zakone kršenjem prava nevećinskih zajednica “ponašajući se kao Milošević, koji je delovao protiv interesa ostalih”. Neki članovi su se jako protivili komentaru gosp. Nojkica i tražili od njega da ne upoređuje Skupštinu sa Miloševićevim režimom.

Pravilo 41.3 predviđa da će se odredbe o plenarnoj sednici primeniti shodno prema komisijama. U ovom kontekstu, pravilo 22.1 predviđa da predsednik Skupštine [važi takođe za predsedavajuće komisije] održava red i može da naloži bilo kojem članu koji je, prema njegovom ili njenom mišljenju, upotrebio “neparlamentarni jezik,” koji je definisan, među ostalima, kao “uvreda, izmišljotina ili pretnja; nepristojan jezik; ili izazivanje međuetničkog nasilja” da povuče takve reči. Poslovnik ipak ne specifikuje slučajeve kada predsedavajući komisije ili plenarne sednice koristi jezik koji se smatra uvredljivim od strane ostalih članova. Poslovnik Nacionalne skupštine Albanije, Makedonije, Hrvatske, Slovenije, Francuske, Nemačkog Bundestaga i Predstavničkog doma Belgije takođe predviđa da je predsednik ili predsedavajući odgovoran da održava red i osigura da se prava poštuju. Pored toga, Poslovnik gorepomenutih zakonodavnih organa ne sadrži odredbe o slučajevima kada se članovi osećaju uvređenim od strane predsedavajućeg pošto parlamentarna praksa zahteva da se prvo sam predsedavajući/predsedavajuća treba pridržavati pravila pre nego što zatraži od drugih članova da tako postupe. Sledeća Skupština Kosova bi ipak mogla razmisliti o uvođenju odredbe koja bi definisala slučajeve kada se članovi osećaju uvređenim od strane predsedavajućeg sa ciljem da bi izbegli nezadovoljstvo među članovima.

- Na Plenarnoj sednici održanoj 14. septembra, u toku debate o interpelaciji grupe ORA ministru za privredu, gosp. Džezair Murati (6+/Vakat) je tražio od predsedavajućeg da mu se stvore uslovi za govor komentarišući da “oni članovi koji nisu zainteresovani da slušaju mogu napustiti salu plenuma”. Bilo je buke u sali plenuma kada je gosp. Murati počeo da govori pošto su neki članovi međusobno glasno razgovarali. Gosp. Murati je upitao gosp. Sabrija Hamitija (LDK), koji je u tom trenutku razgovarao sa drugim članom, “gosp. Hamiti, da li hoćete slušati?”. Gosp. Hamiti je odgovorio “neću”. Gosp. Murati je odgovorio “ako ne želite slušati, onda napustite salu,” i nastavio sa njegovim govorom. Predsedavajući se nije umešao tokom rasprave između gosp. Muratija i gosp. Hamitija.

Shodno pravilu 22.10, predsednik Skupštine ili predsedavajući je odgovoran da održava red na sastancima Skupštine. Situacija kao ova gorepomenuta može biti prava za predsednika Skupštine ili predsedavajućeg da reaguje sa ciljem da bi održao red na sednici i omogućio članovima da daju izjave bez ometanja.

Dostavljanje nacrta zakonodavstva

- Nacrt zakona o materijalnoj podršci porodicama sa stalno onesposobljenom decom je bio dostavljen članovima Skupštine 5. jula. Otuda, Nacrt zakona je dostavljen 17. radnih dana pre prvog razmatranja 31. jula. Nacrt zakona o izmeni i dopuni zakona o putevima br. 2003/11 je dostavljen 27. juna, dok je Nacrt zakona o proceni uticaja na životnu sredinu dostavljen 9. avgusta. Otuda, nacrti zakona su dostavljeni, tačnije, 42, i 11 radnih dana pre njihovog prvog razmatranja na Plenarnoj sednici održanoj 27. avgusta. Nacrt zakona o strategijskoj proceni je dostavljen 20. avgusta, Nacrt zakona o vanparničnom postupku, Nacrt zakona o izvršnom postupku i Nacrt zakona o parničnom postupku su dostavljeni 29. avgusta, dok je Nacrt zakona o pravima i dužnostima članova Skupštine dostavljen 3. septembra. Otuda, nacrti zakona su dostavljeni, tačnije, 17, deset i sedam radnih dana pre njihovog prvog razmatranja na Plenarnoj sednici od 14. septembra.

Nacrt zakona o proceni uticaja na životnu sredinu, Nacrt zakona o vanparničnom postupku, Nacrt zakona o izvršnom postupku i Nacrt zakona o parničnom postupku su razmotreni na prvom razmatranju u saglasnosti sa pravilom 35.1, koji zahteva da se prvo razmatranje obavi najranije 10 radnih dana a najkasnije 3 radnih nedelja od dana dostavljanja istog. Prva razmatranja Nacrta zakona o materijalnoj podršci porodicama sa stalno onesposobljenom

decom, Nacrta zakona o strategijskoj proceni životne sredine i Nacrta zakona o pravima i dužnostima članova Skupštine ipak nisu održana u saglasnosti sa pravilom 35.1.

Prvo razmatranje Nacrta zakona o dopunama i izmenama Zakona o putevima br. 2003/11 je ranije zakazano za plenarnu sednicu od 12. jula i dostavljen u saglasnosti sa pravilom 35.1, ali se nije održalo zbog odsustva Ministra za Transport i Komunikacije, koji je sponzorisao Nacrta zakona o kome je reč i trebao je da ga predstavi pred Skupštinom na plenarnoj sednici od 12. jula. Prvo razmatranje Nacrta zakona o dopunama i izmenama Zakona o putevima br. 2003/11 je otuda pomeren za plenarnu sednicu od 27. avgusta, što je značajno odugovlačilo njegovo usvajanje u načelu. Ovo naglašava potrebu za bolju koordinaciju između Skupštine i Vlade sa ciljem da se ne odugovlačuje razmatranje i usvajanje nacrta zakonodavstva, posebno na prvom razmatranju.

Zakonodavni proces

- Nacrt zakona o ličnim kartama je usvojen nakon više od pet meseci posle njegovog prvog razmatranja 22. februara. Nacrt zakona o ilegalnoj izgradnji je usvojen nakon više od sedam meseci posle njegovog prvog razmatranja 14. decembra 2006. Nacrt zakona o dopuni i izmeni Zakona o putnom transportu br. 2004/1 je bio usvojen skoro četiri meseca posle njegovog prvog razmatranja 31. maja. Drugo razmatranje Nacrta zakona o hrani je zakazano posle dvadeset meseci posle njegovog prvog razmatranja 17. novembra 2005.

21. septembra, predsednik Skupštine se sastao sa predsedavajućima komisije da diskutuju razmatranje nerešenih nacrta zakona u toku preostalog mandata Skupštine. Predsednik Skupštine je naglasio da je 25 nacrta zakona već usvojeno tokom prvog razmatranja i ostali su nerešeni sa komisijama, i on zahtevao od predsedavajućih komisija da ubrazaju razmatranje nacrta zakona sa ciljem da bi ih usvojili pre kraja mandata Skupštine. Predsedavajući komisije su obećali da će ubrzati razmatranje nerešenih nacrta zakona.

Gore pomenuti zakoni nisu obrađeni od strane komisija u saglasnosti sa pravilom 35.6, koji predviđa da “u slučaju kada je jedna komisija određena da razmotri nacrt zakona, ona dostavlja svoje preporuke Skupštini ne kasnije od dva meseca od prvog razmatranja nacrta zakona, osim u slučajevima kada je Skupština odredila duži rok.” Komisije Skupštine su podnele svoje preporuke na sve gore pomenute nacрте zakona znatno prelazeći rok predviđen u Pravilu 35.6, ne tražeći od Skupštine produžetak roka. Pravilo 63. predviđa da “na kraju mandata Skupštine svi preuzeti poslovi smatraju se izvršenim. Ovo ne bi trebalo da važi za zakone usvojene od strane Skupštine i prosleđene na proglašavanje, ili za peticije i poslove za koje nije neophodno mišljenje Skupštine”. Otuda, ako Skupština ne usvoji nerešene nacрте zakona do kraja njenog mandata, oni se moraju ponovo predstaviti sledećoj Skupštini od strane sledeće Vlade.

Interpelacija

- 31. jula, u nastavku Plenarne sednice koja je počela 27 jula, Skupština je imala raspravu o predlogu interpelacije ORA premijeru u pogledu procedure poziva za tender za licensiranje drugog operatora za mobilnu telefoniju.¹ Predsedavajući je opomenuo članove da, shodno pravilu 25.7, parlamentarna grupa koja je predložila raspravu o debati je imala pravo da otvori raspravu sa izjavom od deset minuta i da zatvori debatu sa izjavom od pet minuta, u isto vreme dodeljivanje vremena tokom ostatka debate reflektovalo predstavljanje svake parlamentarne grupe u Skupštini. Gosp. Nazim Jashari (ORA) je dao uvodnu izjavu, praćen od strane

¹ 26. juna, Parlamentarna grupa ORA je podnela predlog interpelacije Premijeru Agimu Çekuu u pogledu “neuspeha premijera da sprovede odredbe dokumentacije ponude za tender za davanje licence drugom operatoru mobilne telefonije, shodno čemu 1.6 miliona evra je trebalo da se konfiskuje od prvog izabranog pobednika kao što je eutvrđeno u paragrafu 55.1 (c-ii) Zakona za javnu nabavku, što je direktno uticalo na budžet Kosova.” U njenom predlogu, ORA je predložila da bi “istražna parlamentarna komisija trebala da se uspostavi da bi ispitala odgovornost onih koji su prekršili zakon I pravila u ovoj proceduri tendera.” Vidi Stub III (OEBS) izveštaj 03/2007 o nadgledanju Skupštine Kosova, treći paragraph pod “Interpelacija”, za više detalja.

premijera, šefova parlamentarnih grupa i nekoliko ostalih članova, posle čega je gosp. Jašari dao zaključnu izjavu. Odmah pošto je gosp. Jašari završio svoju završnu izjavu, predsedavajući je zaključio debatu i najavio pauzu, bez stavljanja ORA preporuke na glasanje. Posle pauze, gđa. Fatmire Mulhaxha-Kollçaku (ORA) je dala primedbu da je pravilo 25.9 prekršeno nestavljanjem preporuke ORA na glasanje i tražila je od predsednika Skupštine da to ispravi.² Predsednik Skupštine nije komentarisao na primedbu gđe. Mulhaxha-Kollçaku.

Novo Pravilo 25.9 utvrđuje dat "Parlamentarna grupa koja je zatražila interpelaciju može zahtevati da se izglasa predlog na kraju interpelacije; (u za to određenom vremenu), pod uslovom da je predlog sadržan u prvobitnom zahtevu za interpelaciju." ORA je uključila njene preporuke u predlogu interpelacije, kao što se zahteva pravilom 25.9. Predsedavajući je otuda trebao da stavi na glasanje preporuku ORA. Posle pauze, Predsednik Skupštine je mogao da ispravi ovo proceduralno kršenje stavljanjem na glasanje preporuku ORA, ali on to nije učinio.

- 3. avgusta, parlamentarna grupa ORA je podnela predlog interpelacije pozivajući ministra za obrazovanje, nauku i tehnologiju da obavesti Skupštinu o "sprovedenju Administrativnog usputva 12/2007 donetog od strane Ministarstva za obrazovanje, nauku i tehnologiju o implementaciji petog stepena." U ovom predlogu, ORA je preporučila da bi se "sprovedenje petog stepena trebalo odložiti u školskoj godini 2008. zbog nedovoljnih priprema koje mogu imati negativni uticaj na studente, učitelje i na sam proces obrazovanja." 20. avgusta, Predsedništvo se dogovorilo da prosledi predlog interpelacije Vladi. 5. septembra, ministar za obrazovanje, nauku i tehnologiju je poslao pismo Predsedništvu navodeći da je on bio spreman da odgovori na interpelaciju. Na njegovom sastanku od 6. septembra, Predsedništvo je zakazalo interpelaciju za raspravu na Plenarnoj sednici od 14. septembra.

Na Plenarnoj sednici od 14. septembra, gosp. Genc Gorani (ORA) je dao uvodnu izjavu, praćen od strane ministra za obrazovanje, nauku i tehnologiju, šefova parlamentarne grupe i nekoliko ostalih članova, posle čega je gosp. Gorani dao završnu izjavu. Pošto je gosp. Gorani završio svoju izjavu, predsedavajući³ je pozvao Skupštinu da glasa o ORA preporuci. U tom trenutku, gosp. Alush Gashi (LDK) je, sa svog mesta, tražio da se predlog ne glasa. Predsedavajući je odgovorio da je bio dužan da stavi preporuku ORA na glasanje, i tako je i učinio. Preporuka ORA je odbijena sa jedanaest glasova za, 39 glasova protiv i 13 uzdržanih.

Kao što je objašnjeno u paragrafu gore, revidirano pravilo 25.9 utvrđuje da se preporuka mora staviti na glasanje alo je sadržana u prvobitnom predlogu. Otuda, predsedavajući je stavio na glasanje preporuku ORA u saglasnosti sa pravilom 25.9. Stoga, izjava da se preporuka nije trebala glasati je bila netačna.

Pitanja Vladi

- 31. jula, u nastavku Plenarne sednice koja je počela 27. jula, predsednik Skupštine je najavio da je 23 pitanja podneto od strane članova Skupštine i da pitanja koja nisu mogla da se procesiraju 31. jula će biti uključena u dnevni red sledeće Plenarne sednice. Otuda, 11 pitanja je je obrađeno 31. jula, od kojih je 10 dobilo odgovor i jedno bez odgovora. Kada je vreme od 50 minuta za pitanja članova isteklo, gosp. Naim Maloku (AAK), koji je predsedavao sednicom u tom trenutku, naveo je da još deset drugih pitanja podneto od strane članova Skupštine ali da je vreme za pitanja predviđeno u proceduralnim pravilima isteklo. On je dalje naveo da je Skupština želela da nastavi sa vremenom za pitanja, trebalo je prvo doneti odluku da bi odstupili od pravila 26. Šefovi parlamentarnih grupa su naveli da bi se deset preostalih pitanja trebalo odložiti za sledeću Plenarnu sednicu i da nije imalo nikakve potrebe da se odstupi od pravila 26. Na Plenarnoj sednici od 27. avgusta, deset od 18 pitanja je dobilo odgovor. Na Plenarnoj sednici od 14. septembra, 11 od 17. pitanja je dobilo odgovor. Pitanje gosp. Nait Hasanija (PDK) ministru za manjine i povratak Branislavu Grbiću, koje je odloženo sa

² Debata interpelacije je predsedavana od strane člana Predsedništva Naima Malokua (AAK). Posle pauze koju je najavio gosp. Maloku, predsednik Skupštine je nastavio sa predavanjem sednicom.

³ Rasprava o interpelaciji je predsedavana od strane člana Predsedništva Gazmenda Muhaxheria (ORA).

Plenarne sednice od 27. avgusta, ponovo nije dobilo nikakav odgovor na Plenarnoj sednici od 14. septembra usled odsustva ministra. 27. avgusta i 14. septembra, gosp. Hasani je tražio reč da bi postavio njegovo pitanje usmeno, ali mu nije dozvoljeno da tako postupi. Jedno pitanje nije dobilo odgovor 14. septembra usled odsustva člana, koji je podneo pitanje. Na svakoj Plenarnoj sednici u ovom izveštaju, predsednik Skupštine ili član Predsedništva koji je predsedavao sednicom odgovorio je da pitanja koja nisu dobila nikakv odgovor unutar dve plenarne sednice biće objavljena u biltenu Skupštine.

Revidirano Pravilo 26.1 o "Pitanja Vladi za usmene odgovore" predviđa da će dnevni red za svaku plenarnu sednicu obuhvatiti i vreme za postavljanje pitanja, koje će se ograničiti na 50 minuta. Izjava predsedavajućeg, dana 31. jula, shodno čemu je Skupština trebala da odluči da odstupi od pravila 26.1 sa ciljem da bi nastavila sa vremenom za pitanje je bilo u saglasnosti sa proceduralnim pravilima.

Prema revidiranom pravilom 26.9, "poslanik koji podnese pitanje u skladu sa Poslovníkom ima pravo da podnese pitanje iako Vlada još uvek nije pripremila odgovor." Gosp. Hasaniju je otuda trebalo da se dozvoli da postavi njegovo pitanje usmeno iako minister nije bio prisutan da bi dao odgovor.

Pod revidiranim pravilom 26.11, "ako na pitanje nije dat odgovor tokom dve (2) plenerne sednice, ono se objavljuje u Biltenu Skupštine." Ali Bilten Skupštine ne sadrži pitanja koja su podneta Vladi i otuda nijedno nerešeno pitanje nikada nije objavljeno.⁴ U parlamentarnom sistemu, ispitivanje ministra predstavlja važan mehanizam za kontrolisanje izvršnih aktivnosti, otuda se zahteva da Skupština objavi u njenom biltenu pitanja članova koji nisu dobili odgovor unutar vremenskog okvira predviđenog u pravilu 26.11. Sa druge strane, takođe je preporučljivo da članovi Skupštine budu prisutni na plenarnim sednicama sa ciljem da bi blagovremeno dobili odgovore na njihova pitanja.

4. Pristup

- U toku perioda izveštavanja, Stub III (OEBS-a) je imao pristup pristup plenarnim sednicama, redovnim sednicama Predsedništva i sastancima komisije. Stub III (OSCE) je takođe dobio kopije dokumenata razmotrenih od strane Skupštine i transkript sa prethodnih plenarnih sednica.

5. Transparentnost

- Radio Televizija Kosovo (RTK) je obezbedila uživo prenos plenarnih sednica koje su analizirane u ovom izveštaju. Članovi javnih i institucionalnih posmatrača su imali pristupa plenarnim sednicama. Skupština Kosova ima veb stranicu (www.assembly-kosova.org) koja sadrži biografske detalje članova Skupštine, informacije u o strukturi i funkcionisanju Skupštine, kopije zakona i rezolucija usvojenih od strane Skupštine i ostale informacije, na albanskom, srpskom i engleskom jeziku.

6. Glavne preporuke

- Trebala bi postojati bolja koordinacija između Skupštine i Vlade sa ciljem da se ne odugovlačuje razmatranje i usvajanje nacrta zakona, posebno na prvom razmatranju.
- Zahteva se da Skupština objavljuje u njenom biltenu pitanja članova koji nisu dobili odgovor unutar vremenskog okvira predviđenom proceduralnim pravilima.

KRAJ.

⁴ Vidi Stub III (OSCE) izveštaji 03/2007, 02/2007, 01/2007, 07/2006, 06/2006 i 05/2006 o nadgledanju Skupštine Kosova, odjeljak nazvan "Pitanja Vladi".

